

ИНГ-ПРО ПРОПИСИ У ПРАКСИ

propisi.net

мај 2023 / број 128

5/2023

Заједничка градња – права и обавезе уговарача према трећим лицима

- ▶ Реч адвоката: Утврђивање правног следа у поступку потврђивања уговора о промету непокретности од стране јавног бележника
- ▶ Промењене околности и понуда анекса уговора о раду
- ▶ Враћање у пређашње стање
- ▶ Карактеристике исплате солидарне помоћи запосленима и другим лицима
- ▶ Губитак радне способности и изигравање права на исплату отпремнине
- ▶ Шеме превара након доделе уговора о јавној набавци

Србија - Златибор, водопад Гостиље

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Претплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА БРИГУ О ДИВНИМ КОРИСНИЦИМА
 0800 111 111

Оснивач и издавач:

ИНГ-ПРО Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:

Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник Редакције:

Јован Матијашевић

Главни и одговорни уредник часописа:

Ана Фулетин

Сарадници:

Вера Кусовац
Драгана Марчетић
Жељко Албанезе
Ирена Дрча
Катарина Мисаиловић
Маја Матић
Миодраг Васић
Саша Кулић
Снежана Марјановић

Технички уредник:

Милена Станковић

Лектура:

Милица Радованчев

Графичка припрема:

Мирослав Арамбашић

Штампа:

Digital art, Београд

Редакција:

Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836-890
факс: +381 11 2836-474
имејл: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева и 1 двоброј у оквиру годишње претплате).

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
34

LEGE Artis : прописи у пракси / главни и одговорни уредник Ана Фулетин. - [Штампано изд.]
- Год. 3, бр. 25 (окт. 2014). - Београд : ИНГ-ПРО, 2014- (Београд : Digital art). - 28 cm

Месечно. - Наслов лат., текст ћир. - Преузима нумерацију електронског издања. - Друго издање на другом медијуму: Lege Artis (Online) = ISSN 2334-6140
ISSN 2406-1085 = Lege Artis (Штампано изд.)

Поштовани претплатници,

Заједничка градња као предмет различитих врста спорова релативно је честа у пракси виших судова у Србији. То се и могло очекивати с обзиром на убрзану стамбену изградњу последњих неколико деценија, која за своје учеснике ствара различита права и обавезе, често и вишемилионске вредности. С обзиром на наведено, у овом броју објављен је први у серији текстова о поменутој теми кроз праксу надлежних судова.

Да ли обавеза јавног бележника да утврђује правни след стицања непокретности представља ограничење слободе уговарања из члана 10. ЗОО и који је домаћај те обавезе предмет је анализе у оквиру рубрике „Грађанско право”.

Питања у вези са правом на солидарну помоћ честа су у пракси, па смо у једном тексту настојали да укажемо на услове, поступак и начин остваривања тог права.

Према досадашњој пракси један број послодаваца, користећи се законским исказом „због потребе процеса и организације рада”, изменом акта о организацији послова и систематизацији премештао је запослене више пута у току године, не поштујући притом одредбе члана 171. Закона. Које су могућност послодавца да запосленом може да понуди измену уговорених услова анализирано је у рубрици „Радно право”, с тим што у истој рубрици издвајамо и текст у ком је указано на проблем који се јавља у пракси када се запосленима утврди потпуни губитак радне способности, али и поред тога у одређеним ситуацијама остају ускраћени за инваљидску пензију и исплату отпремнине.

На ризике од корупције приликом извршења уговора о јавној набавци указано је у рубрици „Јавне набавке”, док је у рубрици „Управно право” акценат на тексту који је посвећен институту повраћаја у пређашње стање у управном поступку.

Рубрику „Поводом” посветили смо годишњици почетка развоја словенске писмености, са нагласком на одликама и историји ћирилице, док су у рубрици „Кад језик пресуди” представљене морфосинтаксичке одлике уговора о раду у смислу нејасности и непотпуности које могу да доведу до судских процеса, тј. на који начин се услуге форензичког лингвисте користе за тумачење таквих клаузула.

Поред наведених, ту су и остали врло актуелни текстови у поменутом, али и другим рубрикама, као и наше сталне рубрике „Портал читалаца”, „Календар аката” и „Регистар прописа донетих између два броја”.

Редакција

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis* – ПРОПИСИ У ПРАКСИ отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и критике. Можете их упутити ауторима текстова или на имејл Редакције часописа redakcija@legeartis.rs

Пратите нас:

- www.legeartis.rs
- www.propisi.net
- www.ingpro.rs
- www.facebook.com/IngProLegeArtis

Зашто баш PROPISI.NET?

- ▶ Зато што је прегледан и једноставан и не захтева никакву специјалну обуку за коришћење (*user friendly*).
- ▶ Зато што је могућ приступ неограниченом броју докумената у току претплате.
- ▶ Зато што има највећи број прописа, примера судске праксе, правних мишљења, модела и других докумената.
- ▶ Зато што има претраживач који даје прецизно сортиране и брзе резултате претраге.
- ▶ Зато што се документа – прописи и др. – могу претраживати путем одговарајућих скраћеница и синонима који се у правној пракси често користе.
- ▶ Зато што је једини на тржишту који аутоматски бележи најпрегледаније документе сваког претплатника и издваја их на почетној страни.
- ▶ Зато што има мејл-сервис који омогућава претплатницима да о новим прописима, примерима из судске праксе, правним мишљењима и стручним коментарима и другим документима из области које сами изаберу, буду информисани путем мејла истог дана кад су објављени у бази.
- ▶ Зато што ради са било ког рачунара на интернету, без икакве инсталације, а подржава рад и у интранет окружењу.
- ▶ Зато што је увек ажуран (не захтева ажурирање од стране претплатника).
- ▶ Зато што су текстови докумената и интерфејс доступни на ћирилици или латиници.
- ▶ Зато што једним кликом могу да се ископирају текстови у *Word* или *PDF* формату.
- ▶ Зато што има најсвеобухватнију и највећу базу судске праксе, са разгранатом структуром по одговарајућим правним гранама и правним институтима.
- ▶ Зато што се из текста прописа једним кликом приступа повезаним документима.

У овом броју...

ГРАЂАНСКО ПРАВО

- 4 Заједничка градња – права и обавезе уговарача према трећим лицима
- 22 Реч адвоката: Утврђивање правног следа у поступку потврђивања уговора о промету непокретности од стране јавног бележника

РАДНО ПРАВО

- 25 Карактеристике исплате солидарне помоћи запосленима и другим лицима
- 34 Промењене околности и понуда анекса уговора о раду
- 41 Губитак радне способности и изигравање права на исплату отпремнице

ЈАВНЕ НАБАВКЕ И БУЏЕТИ

- 45 Шеме превара након доделе уговора о јавној набавци

УПРАВНО ПРАВО

- 55 Враћање у пређашње стање

КРИВИЧНО И ПРЕКРШАЈНО ПРАВО

- 60 Из веб-серијала „ПРЕГЛЕД СУДСКЕ ПРАКСЕ” – Прекршајно право: Девизни прекршаји

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

- 71 Имовина јединица локалне самоуправе

РУБРИКЕ

- 78 Портал читалаца
- 82 Кад језик пресуди: Форензичка лингвистичка анализа уговора о раду
- 90 Поводом 1160 година од почетка развоја словенске писмености
- 100 Календар важења правних аката
- 101 Преглед прописа донетих између два броја

Заједничка градња – права и обавезе уговарача према трећим лицима

Спорови поводом права и обавеза уговарача заједничке градње према трећим лицима – предузећима која се баве уређењем простора за градњу – чести су у пракси, па је серија текстова о судској пракси у области заједничке градње, која следи у наредним бројевима, започета овом темом.

Драгана Марчетић,
судија Вишег суда у Београду

Снежана Марјановић,
судија Вишег суда у Београду

УВОД

Заједничка градња као предмет различитих врста спорова релативно је честа у пракси виших судова у Србији. То се и могло очекивати с обзиром на убрзану стамбену изградњу последњих неколико деценија, која за своје учеснике ствара права и обавезе, често вишемилионске вредности.

Битно је нагласити да се кроз наведену материју преламају разни институти грађанског права, садржани у различитим и бројним законима, али и подзаконским актима. У таквим парницама примењују се најчешће Закон о планирању и изградњи у својим бројним редакцијама, Закон о облигационим односима и Закон о основама својинскоправних односа, али и Српски грађански законик у делу којим регулише уговор о ортаклуку.

Уобичајено је у пракси да инвеститори, најчешће правна лица, проналазе локације на којима су власници физичка лица и са њима склапају уговоре о заједничкој градњи, преузимајући на себе обавезу да изграде објекат и снесе све трошкове те градње. Заузврат власницима дају накнаду на име уступљеног земљишта тако што им преносе право својине на одређеним посебним деловима будуће

зграде (станова, локала и гаража). Тако нешто градњу за инвеститора чини јефтинијом јер не мора одмах да обезбеди новац у вредности грађевинског земљишта, а власницима земљишта омогућава да добију већу накнаду од оне коју би остварили простом продајом земљишта. Међутим, такви уговори, чије извршење траје често и по неколико година и из којих настају друге уговорне обавезе за уговараче, могу да створе различите спорне правне ситуације.

Оно што је кроз праксу судова уочљиво на први поглед јесу чести спорови поводом права и обавеза уговарача заједничке градње према трећим лицима – предузећима која се баве уређењем простора за градњу. У Београду то је Дирекција за грађевинско земљиште и изградњу Града Београда (даље: Дирекција), која је надлежна за обрачун и наплату накнаде за уређивање грађевинског земљишта. Дирекција са суинвеститорима закључује уговоре о међусобним правима и обавезама због којих настају бројни спорови. Стога ће се аутори бавити управо том тематиком кроз праксу београдских судова.

УГОВОРНЕ СТРАНЕ

У уговору о плаћању накнаде за уређивање грађевинског земљишта као уговорне стране појављују се Дирекција за грађевинско земљиште и изградњу Града Београда на основу овлашћења које јој је Град дао, као јавном предузећу, и инвеститори, као друга уговорна страна. У Закону о планирању и из-

доспели износ дуга на 22. 5. 2017. године износи 28.009.580,59 динара, при чему је износ главног дуга 13.072.849,56 динара.

На тако правилно и потпуно утврђено чињенично стање првостепени суд применио је одредбе члана 2. став 1. тачка 30) и члана 74. Закона о планирању и изградњи, који је био на снази у време закључења уговора између парничних странака, па је оценио да су сви тужени, као инвеститори, по закону дужни да плате накнаду за уређивање градског грађевинског земљишта, због чега је у односу на све тужене тужбени захтев усвојио.

Како је пуномоћник тужене ВВ приликом закључења спорног Уговора о регулисању накнаде за уређивање грађевинског земљишта од 28. 11. 2007. године поступио противно одредби члана 91. став 1. Закона о облигационим односима јер је закључио правни посао на чије предузимање није био овлашћен, то због тога тај уговор не може да производи правно дејство на властодавца, односно тужену ВВ, на шта се у жалби основано указује. Због тога је побијана пресуда преиначена у ставу другом и ставу трећем изреке у односу на тужену ВВ.

Како спорни Уговор о регулисању накнаде за уређивање грађевинског земљишта од 28. 11. 2007. године не производи правно дејство у односу на тужену ВВ, то она није дужна да испуни обавезе инвеститора из тог уговора, односно да тужиоцу плати накнаду за уре-

ђивање градског грађевинског земљишта поводом изградње колективног стамбеног објекта, с обзиром на то да је одредбом члана 17. став 1. Закона о облигационим односима изричито прописано да су само странке које су биле учесници облигационог односа дужне да изврше своју обавезу и одговорне су за њено испуњење, а тужена ВВ није била учесник дужничко-поверилачког односа који је настао закључењем спорног уговора. Осим тога, околност да је одредбом члана 74. Закона о планирању и изградњи, који је био на снази у време закључења спорног уговора између парничних странака, било прописано да инвеститор плаћа накнаду за уређивање градског грађевинског земљишта, не искључује могућност да, када има више инвеститора, они са тужиоцем закључе уговор по ком ће обавезу плаћања сносити само неки од њих, јер цитираном законском одредбом није derogирана слобода уговарања као начело при заснивању облигационих односа, из чега произлази да таква обавеза за тужену ВВ, супротно мишљењу првостепеног суда, није могла да настане само на основу Закона о планирању и изградњи, већ је морала да буде и уговорена са тужиоцем, што овде није случај. Због тога је побијана пресуда преиначена у ставу првом изреке у односу на тужену ВВ.

(Пресуда Ајелационој суда у Београду Гж 6542/18 од 10. 1. 2019)

Електронски часопис ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

Часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК” представља издање са стручним ауторским текстовима из области рачуноводства, пореза, буџетског рачуноводства, зарада, плата и других личних примања и пословних финансија. Наменен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у јавном и приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часопису издвајамо: Рачуноводство, Порези, Буџетски корисници, Зараде, плате и друга примања, Радни односи, Пословне финансије, Статистика и остале области.

Тренутно се у издању налази преко 1.400 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За препоруку и групе информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позивајте на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Реч адвоката: Утврђивање правног следа у поступку потврђивања уговора о промету непокретности од стране јавног бележника

Да ли јавни бележник уопште има право и дужност да утврђује правни след стицања непокретности предмет је анализе аутора овог текста.

Миодраг Васић,
адвокат

Рад јавних бележника од самог почетка био је изложен великом интересовању стручне, а и најшире јавности. Похвале, критике и предлози за измену и допуну постојећих законских решења скоро да су свакодневно пратили њихов рад. Оно што је јавност посебно замерала јавнобележничкој делатности јесте веома широко тумачење одредаба Закона о јавном бележништву, Закона о промету непокретности и Закона о планирању и изградњи, што је за последицу имало и има отежавање правног промета и ускраћивање права грађанима да облигационе односе уређују по својој вољи. Један од таквих примера у пракси је инсистирање јавних бележника на утврђивању правног следа стицања, као услова за потврђивање уговора о промету непокретности. Зато сматрамо да је неопходно да поводом тога укажемо на следеће.

Јавнобележничка комора Србије 24. 2. 2017. године на постављено питање дала је одговор да је јавни бележник дужан да утврди правни след ако продавац није уписан као власник у катастар непокретности, без обзира на то да ли продавац презентује уговор који је солемнизовао јавни бележник или неку другу исправу као правни основ за стицање

права својине. У образложењу се позвала на Закон о основама својинскоправних односа, према ком је уговор правни основ за стицање права својине (*iustus titulus*), а упис у катастар непокретности начин стицања (*modus acquirendi*). Како се ради о деривативном стицању на основу ког преносилац не може да пренесе на стицаоца више права него што их сам има, јавни бележник мора да утврди да ли преносилац има право својине на предмету продаје и да ли је предмет продаје ствар подобна за продају. У том смислу дужан је да провери правни след целокупне документације – од уписаног носиоца права својине до продавца, као последњег лица у низу, при чему није одлучујућа чињеница да ли је уговор који представља правни основ за стицање права својине јавна исправа или није.

Чини се да је наведено правно схватање веома тешко бранити. Одредбом члана 32. став 2. Закона о поступку уписа у катастар непокретности прописано је да, ако је доставу исправе која је основ за упис промене у катастар непокретности извршио суд, јавни бележник или јавни извршитељ, служба за катастар непокретности не проверава да ли је та исправа донета, састављена, потврђена, односно оверена у оквирима законских надлежности суда, односно јавног бележника или јавног извршитеља. Према ставу 3. поменутог члана, ако су испуњени формални услови за упис из став 1. тог члана, служба за катастар непокретности не проверава законитост промене која се спроводи у складу са достављеном ис-

стицања непокретности није ни изричито ни прећутно прописано, мишљења смо да јавни бележник нема такво овлашћење односно обавезу.

Међутим, одговор на постављено питање мора да се потражи у одредбама Закона о поступку уписа у катастар непокретности и водова. Служба за катастар непокретности увек је дужна да, у смислу члана 32. став 3. наведеног закона, спроведе упис промене у катастру непокретности на основу исправе коју је потврдио јавни бележник, као обвезник доставе. Служба не дозвољава, већ спроводи предметну промену, не проверавајући при том њену законитост, па ни и у случају када исправа не доказује континуитет промене, док јавни бележник, у смислу члана 23. став 2. Закона о поступку уписа у катастар непокретности и водова, не достави служби за катастар непокретности исправе којима се тај континуитет доказује. Дакле, са становишта Закона о поступку уписа у катастар непокретности и водова, јавни бележник има обавезу да приликом потврђивања уговора о промету непокретности утврђује континуитет промене, па и да, у случају када исправа коју је потврдио не доказује тај континуитет, служби за катастар непокретности достави исправе којима се исто доказује.

Сасвим је друго питање да ли јавни бележник може да одбије потврђивање уговора о промету непокретности ако продавац (преносилац права) није доказао правни след стицања, односно континуитет промене. Сматрамо да не може јер одбијање потврђивања исправе мора да буде изричито прописано Законом о јавном бележништву. Такав случај није прописан поменутиим законом, али ни било којим другим законом, па би одбијање потврђивања исправе значило незаконито ограничење аутономије воље, као једног од основних начела облигационог права.

Интерес уговорних страна да се сагласност њихових воља призна потврђивањем од стране надлежног органа, при чему та воља није противна принудним прописима, јавном поретку и добрим обичајима, претеже у односу на интерес државе да правни посао буде уписан у јавну књигу, па да тако фактичко стање буде усклађено а правним стањем. Уосталом, да је држава то хтела, она би као неопходан услов за потврђивање уговора о промету непокретности утврдила континуитет промене, односно правни след и тако разрешила представљену дилему.

Можда би се могло пронаћи неко средње решење које би, у недостатку изричитог нормативног уређења, задовољило оба наведена интереса. Чести су случајеви у пракси да уговорне стране имају оправдан интерес да се уговор о промету непокретности закључи и потврди у најкраћем могућем року, при чему немају све доказе на основу којих би могао да се утврди правни след, односно континуитет промене. Чини се да не би било противно закону да се у таквом случају, сходном применом члана 11. Закона о поступку уписа у катастар непокретности и водова, изврши предбележба стицања права својине на непокретности до испуњења услова: прибављања целокупне документације којом се доказује правни след, односно континуитет промена од првог до последњег стицаоца у низу. Дато решење задовољило би и законодавца и уговорне стране јер би их принудило да се ангажују на прикупљању доказа којима се утврђује континуитет у циљу стицања права својине уписом у јавну књигу. На тај начин сва трећа лица била би обавештена да стицалац по тако потврђеном уговору има својство условног стицаоца до прибављања доказа о правном следу, чиме би се задовољили и оправдани захтеви сигурности правног промета.

Карактеристике исплате солидарне помоћи запосленима и другим лицима

Овде су пре свега размотрени услови, односно поступак и начин остваривања права на солидарну помоћ код послодаваца.

Мр Жељко Албанезе

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Солидарне помоћи представљају карактеристичне новчане исплате запосленима које имају карактер „давања запосленима” за конкретне здравствене, социјалне, хуманитарне или сличне намене. Ниједним законским прописом о раду и зарадама/платама није утврђена обавеза послодаваца да исплаћују солидарне помоћи запосленима, па је наведено питање пренето на регулисање посебним колективним уговорима или општим актима послодаваца, где је до изражаја дошло настојање синдикалних организација да се запосленима омогуће исплате по разним основама из домена солидарне помоћи, што је у јавном сектору и уродило плодом, о чему ће више речи бити касније.

Важно је, такође, напоменути да се у **Закону о раду прави разлика између „солидарне помоћи” и „накнаде трошкова” за исту намену**, па отуда нису ретка питања на шта се односи исплата **солидарне помоћи** породици за случај смрти запосленог из општег акта када је истим актом регулисано право на **накнаду трошкова** погребних услуга у случају смрти запосленог. **Дакле, солидарна помоћ није исто што и накнада трошкова** јер постоји обавеза послодавца (члан 119. тачка 3) Закона о раду) да рефундира одређени новчани износ, еквивалентан трошку који је породица била дужна да сноси у одређеној животној ситуацији, с тим што поводом истог догађаја (на пример смрт запосленог) исти ко-

лективни уговор прописује и право породице на „помоћ за случај смрти запосленог”. Ту је реч о помоћи породици запосленог по основу солидарности, при чему износ те помоћи није везан за било какав конкретан трошак. У смислу наведеног јасно је да се ради о остваривању различитих права под условима који су прописани конкретним општим актом.

Наведено указује на то да ће наставак текста бити посвећен само солидарним помоћима које нису регулисане законским прописима, али јесу посебним колективним уговорима, а самим тим и општим актима послодаваца на које се уговори односе. При томе, у погледу исплата по основу солидарне помоћи уочавају се два аспекта:

- **први** се односи на услове, односно на поступак и остваривање права на солидарну помоћ код послодаваца, а
- **други** се односи на порески аспект поменутих исплата.

Та два аспекта свакако су повезана јер се у пракси у највећем броју случајева прописује исплата солидарних помоћи за које је могуће остварити право на пореско изузимање и пореско ослобођење. С друге стране, да би исплате солидарне помоћи имале пореске бенефиције, морају да буду регулисане општим актима и да се базирају на веродостојној документацији.

1. УСЛОВИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРАВА НА СОЛИДАРНУ ПОМОЋ ЗА ЗАПОСЛЕНЕ И ЧЛАНОВЕ УЖЕ ПОРОДИЦЕ

У члану 120. тачка 1) Закона о раду утврђено је да општим актом, односно уговором о раду може да се утврди право запосленог

Само ако се испуне сви наведени услови из чланова 10. и 11. Правилника, послодавац приликом исплате наведених солидарних помоћи може да користи пореске бенефиције из Закона о порезу. Као што се види, тре-

ба заједно посматрати све услове исплате по основама солидарне помоћи који су наведени у првом делу чланка, као и услове који се послодавцима постављају у погледу пореских олакшица за такве исплате.

Промењене околности и понуда анекса уговора о раду

*Нема веће шираније од оне која се сироводи у сенци закона и њог видом љравде –
Монџескје*

Могућност послодавца да запосленом може да понуди измену уговорених услова рада не представља овлашћење послодавца да по својој слободној вољи мења уговорене услове рада, већ та понуда мора да буде условљена промењеним околностима у односу на већ уговорене услове рада, које оправдавају измену уговора о раду.

Вера Кусовац

Законом о раду („Сл. гласник РС” бр. 24/2005... 95/28 – аутентично тумачење – даље: Закон) прописано је да послодавац запосленом може да понуди измену уговорених услова рада (анекс уговора о раду) у случајевима из члана 171. став 1. тачке 1)–6) истог закона.

У КОЈИМ СЛУЧАЈЕВИМА ПОСЛОДАВАЦ МОЖЕ ДА ПОНУДИ ЗАПОСЛЕНОМ АНЕКС УГОВОРА О РАДУ

Уговор о раду сматра се закљученим кад га потпишу запослени и послодавац и када запослени ступи на рад код послодавца. У име и за рачун послодавца такав уговор закључује надлежни орган код послодавца, односно лице утврђено законом или општим актом послодавца или лице које он овласти (члан 30. Закона). Облигатни елементи уговора о раду прописани су чланом 33. Закона. Понуда за

закључење анекса уговора о раду може да се да само запосленом који има закључен уговор о раду са послодавцем и обавља послове на које је уговором распоређен.

„Закључење анекса уговора о раду може да се да запосленом, односно лицу које је код послодавца у радном односу по већ закљученом уговору о раду и који (и фактички) обавља послове радног места на које је распоређен закљученим уговором.”

(Из Пресуде Врховног касационог суда Рев2.1432/2018 од 19. 6. 2019)

Према одредби члана 171. став 1. тачке 1)–6) Закона послодавац може да понуди (факултативна солуција) запосленом анекс уговора о раду:

- 1)** ради премештаја на други одговарајући посао због потреба процеса и организације рада;
- 2)** ради премештаја у друго место рада код истог послодавца у складу са чланом 173. тог закона;
- 3)** ради упућивања на рад на одговарајући посао код другог послодавца у складу са чланом 174. истог закона;

примери шиканозног понашања и маргинализације синдиката. Најслабија карика у институционалним контролним механизмима остаје правосуђе због трајања судских спорова по неколико година и недовољне примене мирног решавања радних спорова, нарочито у приватном сектору.

Као хронични недостатак и даље се појављује селективно примењивање Закона и других посебних закона, као и проблеми у раду прекршајних судова (неажурност, застаревање прекршајних поступака, велики број

предмета и др.) и кадровска непопуњеност (инспекција рада, ослабљени и маргинализовани синдикат). Међународна конфедерација синдиката у свом Индексу глобалних права за 2022. годину Србију је оценила индексом 4, заједно са неким од најсиромашнијих афричких земаља (Чад, Конго, Буркина Фасо), али и неким од најразвијенијих земаља (САД, Аустралија, Грчка, Румунија, Мађарска). У нашем региону стање радних права боље је оцењено у Северној Македонији, Босни и Херцеговини и Албанији.

Губитак радне способности и изигравање права на исплату отпремнине

Ауторка указује на проблем који се јавља у пракси када се запосленима утврди потпуни губитак радне способности, али и поред тога у одређеним ситуацијама остају ускраћени за инвалидску пензију и исплату отпремнине.

Ирена Дрча,
дипл. правник

Губитак радне способности представља разлог који доводи до престанка радног односа по сили закона. По основу потпуног губитка радне способности на основу налаза, мишљења и оцене органа вештачења Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, који утврђује чињеницу инвалидности, осигураник остварује право на инвалидску пензију. Одлазак у пензију повлачи исплату отпремнине од стране послодавца. То би упрошћено био редован ток ствари када се поступак одвија идеално у процедуралном смислу.

Међутим, како ништа није идеално, тако се ни поступак за остваривање права на инва-

лидску пензију пред Републичким фондом за пензијско и инвалидско осигурање (даље: Фонд) не одвија увек у корист осигураника, а у неким случајевима ни у корист послодавца (о чему ће више речи бити у наставку текста). Неретко се осигураницима утврди потпуни губитак радне способности, али и поред те чињенице остану ускраћени за инвалидску пензију и исплату отпремнине. **Чак и ако остваре право на инвалидску пензију, долази до изигравања одредби о отпремнини због устаљене праксе Фонда која нема утемељење у закону.** Та пракса, односно **погрешно вођење управног поступка, не само да штети осигураницима већ и послодавцима**, који због тога могу да се нађу у ситуацији да исплате нешто што не дугују. Управо та лоша пракса и последице до којих доводи јесу повод за настанак овог текста, како би и осигураници и послодавци били упозорени на

Изигравање права на отпремнину

Одјављивањем запосленог са обавезног социјалног осигурања по основу губитка радне способности **запослени губи право на исплату отпремнине јер наведени основ престанка не гарантује исплату отпремнине**. Да би послодавац могао запосленом да исплати отпремнину, основ престанка радног односа мора да буде остваривање права на инвалидску пензију. На тај начин, и поред добре воље послодавца да исплати отпремнину, због погрешне праксе Фонда **изигравају се одредбе о отпремнини**.

Реално, послодавац нема основа да исплати отпремнину јер Фонд није одлучио о инвалидској пензији. С друге стране, ако одлучи да исплати отпремнину уздајући се да ће запосленом бити одобрена инвалидска пензија, касније неће имати права да од запосленог захтева повраћај новца јер је исплатио нешто што није био дужан да плати (члан 211. ЗОО).

Подношење захтева за исплату инвалидске пензије

Након што послодавац изврши одјаву запослени о томе обавештава Фонд, који, уместо да поступак настави по службеној дужности и одлучи по поднетом захтеву, од запосленог захтева да иницира наставак поступка подношењем новог захтева, али овај пут захтева за исплату инвалидске пензије. Тек након подношења новог захтева и достављања броја текућег рачуна Фонд наставља започети поступак и одлучује о праву на инвалидску пензију.

У моменту када Фонд решењем одлучује о праву на инвалидску пензију, подносилац захтева више нема својство запосленог, а послодавац нема основа да некоме ко више није његов запослени исплати отпремнину, осим уколико то добровољно одлучи. **Такво поступање Фонда нема упориште у Закону, већ је последица интерних инструкција за поступање**. Оне се у виду обичајног права примењују као извор права у Фонду, иако је реч о веома лошој пракси која ствара правну несигурност по странке у поступку.

Неопходно је нагласити и да раније није било тако и да Фонд није одувек тако посту-

пао. До пре десет година поступак за остваривање права на инвалидску пензију спроводио се тако што је, након што орган вештачења утврди потпуни губитак радне способности, Фонд доносио решење о праву на инвалидску пензију и утврђивао износ пензије. Решење се достављало подносиоцу захтева, а по правоснажности и послодавцу, како би на основу њега донео решење о престанку радног односа и исплати отпремнине.

Поред проблема изигравања права на отпремнину, важно је истаћи да **описано поступање Фонда утиче на положај и егзистенцију подносилаца захтева**. У случају неостваривања права на инвалидску пензију, они губе право на рад јер им је утврђен потпуни губитак радне способности, па се фактички доводи у питање њихова егзистенција и наставак лечења јер остају без здравственог осигурања.

Неопходна реакција ресорног министарства

Ако се узме у обзир све наведено, јасно је да поступање Фонда не иде у добром смеру и да је као такво **супротно основним начелима управног поступка**, пре свега начелу законитости и предвидљивости, али и начелу заштите права странака и остваривања јавног интереса. Фонд је дужан да поступа на основу закона и у границама датог овлашћења, затим да води рачуна и о ранијим одлукама донетим у истим или сличним управним стварима, као и да омогући странци да што лакше заштити и оствари своја права и правне интересе. Фонд не сме да уводи интерну праксу и установљава правила која штете странкама и отежавају им положај. Баш због тога сматрам да би ресорно министарство морало хитно да реагује и заустави такву лошу праксу Фонда, која се усталила и преноси се годинама „с колена на колено”. То што се тако ради годинама, без реалног утемељења у закону, не значи да је правилно и да не треба да се мења. Управни поступак не треба да буде оптерећење странкама, већ скуп правила која ће Фонд примењивати у складу са законом и добром праксом, а сагласно циљу због ког је одређено право дато странци.

Шеме превара након доделе уговора о јавној набавци

Текст се бави кључним изазовима који могу да доведу до злоупотреба и корупције у поступку јавне набавке након доделе уговора о јавној набавци, који представља најрањивији део поступка са становишта могућих ризика превара. Више од две деценије за тај део поступка јавне набавке у Србији нема доброг решења како у регулативном оквиру тако и у пракси, због чега недостају професионални и кадровски капацитети да би на правилан и свеобухватан начин био остварен мониторинг извршења уговора о јавној набавци и доделе уговора, као и контрола испуњења уговора који је закључен.

Маја Матић,

шеф Одсека за представке и сарадњу са другим државним органима Агенције за спречавање корупције, председник Удружења сертифицираних истражитеља превара Србије (АЦФЕ Србија)

Јавне набавке представљају стратешко средство за постизање циљева политике. Ти циљеви укључују подстицање иновација, промовисање зелених јавних набавки и циркуларне економије, подршку додели уговора о јавним набавкама малим и средњим предузећима или промовисање одговорног пословног понашања у глобалним ланцима снабдевања. Када се користе стратешки, јавне набавке могу да испоруче добра и услуге неопходне за остваривање циљева политике на благовремен, економичан и ефикасан начин, чинећи привреду продуктивнијом и повећавајући поверење у јавне институције.

ЈАВНЕ НАБАВКЕ КАО МЕХАНИЗАМ СТРАТЕШКОГ УПРАВЉАЊА ЦИЉЕВИМА ПОЛИТИКЕ

У земљама Организације за економску сарадњу и развој (енг. *Organisation for Economic Co-operation and Development* – ОЕЦД) јавне набавке представљају у просеку 12% бруто домаћег производа (даље: БДП). Јавне набавке имају велики утицај на све облике пружања јавних услуга, што се огледа у секторској

потрошњи од здравства до заштите животне средине, јавног реда или економских послова. Таква моћ представља снажну полугу за промовисање одговорније производње и потрошње добара и услуга. Заузврат се њима промовише одрживи раст, обезбеђује вредност за новац и помаже државама да испуне обавезе из Агенде Уједињених нација за одрживи развој 2030, посебно циља за одрживи развој 12 (*Одговорна потрошња и производња*).

Препорука ОЕЦД Савета за јавне набавке, која је усвојена 2015. године, представља свеобухватни оквир којим се промовише стратешко коришћење јавних набавки. То је референца за модернизацију система набавки и може да се примени на свим нивоима власти и у свим јавним предузећима. Препорука се бави целокупним циклусом набавки уз интеграцију јавних набавки са другим елементима стратешког управљања, као што су буџетирање, финансијско управљање и други облици пружања услуга. Она је била извор инспирације за низ других међународних стандарда, као што су Методологија за процену система набавки (даље: МАПС) и Европска препорука 2017/1805 о професионализацији јавних набавки, као и Зборника добара, Праксе коришћења отворених података за борбу против корупције у земљама Г20 и Принципа Г20 за промовисање интегритета у јавним набавкама.

„Вредност за новац” је основни принцип на ком се заснивају јавне набавке. Он усме-

па је закључено 96% уговора на такав начин. У пракси се често добијају само најјефтинија добра и услуге, али који не задовољавају потребе наручилаца у погледу својства и квалитета. То значи да се не остварује основни циљ набавке, а то је да наручилац добије предмет набавке који ће у потпуности задовољити његову потребу. Последица коришћења најниже цене као јединог критеријума за избор јесте да се купују предмети набавке који су иницијално најјефтинији, али су њихови трошкови експлоатације високи због честог квариња, већег утрешка енергије итд. На тај

начин трошкови које наручилац има много су већи од трошкова које би наручилац имао да је купио предмет набавке применом критеријума економски најповољније понуде. Стога је неопходно поправити перформансе јавних набавки у наредном периоду.

Систем јавних набавки значи много више од куповине добара. То је начин на који држава материјализује своје политике и циљеве. Када се стратешки користе, јавне набавке могу да имају утицај на одрживост, иновацију и друге политике и циљеве, посебно у области инфраструктуре, здравља и образовања.

Ендноте

- ¹ OECD Recommendation on Public Procurement 2015, <https://www.oecd.org/gov/public-procurement/recommendation/>
- ² OECD Guidelines for Multinational Enterprises on responsible business conduct 2000, <https://mneguidelines.oecd.org/>
- ³ Извештај о најрепкју у сировођењу Прејорукџ ОЕЦД Саве-та за јавне набавке, који је сачињен 2019. године, у земља-ма ОЕЦД йоказује да је само 50% земаља ОЕЦД развило сйрашћеије за йроцену, сйречавање и уйрављање ризицима у циклусу јавних набавки.
- ⁴ OECD Guidelines for Multinational Enterprises on responsible business conduct 2000, <https://mneguidelines.oecd.org/>
- ⁵ Годишњи извештај о јавним набавкама у Републици Србији за период од 1. 1. 2022 – 31. 12. 2022. године Канцеларије за јавне набавке који је објављен 31. марта 2023. године,
- ⁶ Годишњи извештај о јавним набавкама у Републици Србији за период од 1. 1. 2022 – 31. 12. 2022. године Канцеларије за јавне набавке, који је објављен 31. марта 2023. године.
- ⁷ Годишњи извештај о јавним набавкама у Републици Србији за период од 1. 1. 2022 – 31. 12. 2022. године Канцеларије за јавне набавке, који је објављен 31. марта 2023. године.

Електронски часопис **ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ**

Часопис „Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ“, електронско издање, са стручним ауторским текстовима, већ дужи низ година незаобилазни је саветник и дневни пратилац у свачијем пословању. Намењен је, пре свега, правним службама у јавном и приватном сектору, привредним субјектима, установама, адвокатским канцеларијама итд.

Од области у часопису издвајамо: Јавне набавке и буџети, Грађанско право, Кривично и прекршајно право, Обра-зовање, Планирање, изградња, становање, Привредно право, Радно право, Управно право, Здравствене установе, здравствена заштита и здравствено осигурање и друге области, као и сталне рубрике „Портал читалаца“, „Календар правних аката“ и „Регистар прописа“.

Тренутно се у издању налази преко 1.500 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњим бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи. нет, а повезани су са релевантним прописима.

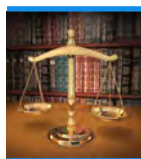
За йрепйлашју и друге йнформације йишише нам на: office@ingpro.rs или нас йозовише на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

ИНГ-ПРО

Враћање у пређашње стање

Ако странка у управном поступку пропусти да предузме одређене процесне радње у одређеним ситуацијама, управо због пропуштања такве радње касније не могу да се предузму, тако да је начин на који могу да се отклоне штетна дејства тог пропуштања тема овог текста.

Саша Кулић, дипломирани правник,
виши саветник у Министарству пољо-
привреде, шумарства и водопривреде

Циљ прописивања рокова у управном поступку је да се усмери ток поступка, а могућност предузимања процесних радњи сведе на разумну временску меру, спречавајући неоправдано одуговлачење, било од стране органа који води поступак било од стране странке (странака) и других учесника у поступку. Рокови имају смисла једино ако се поштују. Стога је законодавац предвидео и санкције за непоштовање рокова тако што је прописао да се након истека рока више не може предузети радња због које је рок и одређен. Али питање је шта се догађа уколико у року за предузимање неке процесне радње та радња не буде предузета из разлога који може да се сматра оправданим. Могу ли у тој ситуацији да се на неки начин анулирају штетна дејства пропуштања, с обзиром на то да само пропуштање не може да се припише несавесности или злој намери, већ су, напротив, постојале извесне „извињавајуће околности” због којих је дошло до пропуштања? У овом тексту размотрено је пропуштање процесних радњи странака, и то оних које, управо због пропуштања, касније не могу да се предузму (наступа тзв. преклузија), али и начин на који могу да се отклоне штетна дејства тог пропуштања.

Закон о општем управном поступку („Сл. гласник РС” бр. 18/2016 и 95/2018 – аутентично тумачење – даље: ЗУП) у члановима 82. и 83. садржи одредбе о враћању у пређашње стање (*restitutio in integrum*), као начину за отклањање последица про-

пуштања процесне радње странке. По својој правној природи, институт враћања у пређашње стање представља једно ванредно правно средство у управном поступку које странка има на располагању. Оно се у много чему разликује од других ванредних правних средстава, али то излази из оквира теме овог текста.

Према одредби из члана 82. став 1. странци која из оправданог разлога пропусти рок за предузимање радње у поступку, па изгуби право да је предузме, дозвољава се, на њен предлог, враћање у пређашње стање. Из наведене одредбе произлази да је за примену поменутог ванредног правног средства потребно да буде испуњено неколико претпоставки.

Прво, оно се користи онда када странка пропусти рок за предузимање неке радње у поступку. То може да буде рок за достављање неког доказа или за изјављивање неког правног средства и слично. **У пракси се најчешће дешава да странка користи то правно средство због пропуштања рока за жалбу.**

Друго, разлог за пропуштање треба да буде оправдан. Овде треба напоменути да по питању оправданости пропуштања неке радње у управном поступку странка и службено лице које води поступак могу да имају потпуно различит став. Самим тим што подноси предлог за враћање у пређашње стање, странка сматра да исти заснива на разлогу који је оправдан (и у том смислу износи чињенице и околности којима то доказује). Но, уколико службено лице о томе има другачији став и сматра да приложене чињенице и докази не пружају довољно јако уверење о томе да је разлог за пропуштање заиста оправдан, предлог странке ће бити одбијен. О томе шта ЗУП сматра нарочито оправданим разлозима за враћање

У двостранацким управним поступцима о предлогу за враћање у пређашње стање треба да се изјасни и противна странка јер се одлука о томе да ли ће предлог бити усвојен или одбијен и те како тиче и ње, с обзиром на то да се у поменутом поступку одлучује и о њеним правима, обавезама или правном интересу. С друге стране, противна странка може да располаже чињеницама од значаја за доношење одлуке о предлогу за враћање у пређашње стање, посебно оних чињеница које се тичу постојања оправданог разлога за пропуштање. **Ту обавезу да се противна странка изјасни о предлогу за повраћај ЗУП прописује у члану 83. став 5. Једино уколико се предлог заснива на општепознатим чињеницама, орган није дужан да тражи од противне стране да се изјасни о њему.**

Уколико је предлог за враћање у пређашње стање неблаговремен или недозвољен, орган га одбацује закључком. У противном о предлогу одлучује мериторно. Мериторна одлука органа који води поступак о предлогу за враћање у пређашње стање може да буде двојака: орган може да усвоји предлог или да га одбије. У оба случаја орган доноси решење, као и о свакој другој мериторној одлуци. Правне последице једне односно друге одлуке су различите.

Уколико орган одлучи да одобри враћање у пређашње стање, односно усвоји предлог странке, поступак се враћа у стање у ком се налазио пре пропуштања. Другим речима, поново се активирају све процесне могућности које је странка имала на располагању пре пропуштања. То се пре свега односи на предузимање радње због које је пропуштање и настало, али и на све друге радње које су могле да буду предузете у стадијуму у ком се поступак налазио пре пропуштања. Једна од правних последица враћања у пређашње стање је и то да се поништавају сва управна акта (решења и закључци) која су донета услед пропуштања. Разлог за то лежи у чињеници да у том по-

ступку не би могли да егзистирају решења и закључци који су донети након пропуштања јер су донети у потпуно другачијој процесно-правној ситуацији од оне која постоји након враћања у пређашње стање. Поништавањем дела поступка који се одвијао након пропуштања ниште се и све правне последице које је произвело то пропуштање, тако да поступак од тог процесног тренутка креће другим током. **Законодавац у истој одредби прописује и то да против решења којим је одобрено враћање у пређашње стање жалба није дозвољена, изузев ако је предлог био неблаговремен или недозвољен. Дакле, противна странка не може да заснива своју жалбу против тог решења на томе да су разлози за враћање у пређашње стање неосновани нити на било ком другом материјалном разлогу, али може да је заснује искључиво на формалним разлозима – неблаговремености и недозвољености. Све друге разлоге, ако их има, противна странка може да изнесе у жалби против решења о главној ствари.**

Друга мериторна одлука коју орган може да донесе поводом предлога странке за враћање у пређашње стање јесте решење о одбијању предлога. Такво решење орган ће донети уколико нађе да разлози на којима странка заснива свој захтев нису оправдани. У члану 83. ЗУП-а није наведено да против тог решења жалба није дозвољена, што би, *a contrario*, значило да може да се изјави. На такав закључак упућује одредба из члана 13. став 1. ЗУП-а, која на ранг начела управног поступка подиже право на жалбу, као правило, при чему само законом може да се пропише другачије. **Дакле, с обзиром на то да у погледу решења којим орган одбија предлог за враћање у пређашње стање није прописано да не може да се изјави жалба, потребно је узети да је жалба дозвољена. Претходни Закон о општем управном поступку садржао је изричиту одредбу у том смислу, коју сматрамо корисном.**

Из веб-серијала „ПРЕГЛЕД СУДСКЕ ПРАКСЕ“

Прекршајно право: Девизни прекршаји

У емисији која је емитована у априлу и доступна у издању Прописи.нет, кроз примере судске праксе који су наведени у наставку, саветник Прекршајног апелационог суда у Београду Мина Борота Ристић указује на одређене недоумице које се односе на девизне прекршаје.

ОДГОВОРНОСТ ПРАВНОГ ЛИЦА У ПРЕКРШАЈИМА ИЗ ОБЛАСТИ ДЕВИЗНОГ ПОСЛОВАЊА

Огранак правног лица не може да се огласи одговорним за прекршај из члана 59. став 1. тачка 42) и став 2. Закона о девизном пословању.

Из образложења:

Новчаном казном од 100.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај резидент – правно лице, огранак страног правног лица, банка и нерезидент – правно лице ако не извести Народну банку Србије о кредитном послу са иностранством на начин и у року који пропише Народна банка Србије (члан 24), члан 59. став 1. тачка 42) Закона о девизном пословању („Сл. гласник РС” бр. 62/06, 31/11, 119/12, 139/14, 30/18).

Одредбама Закона о привредним друштвима прописано је да је огранак привредног друштва издвојени организациони део привредног друштва на територији Републике Србије преко ког друштво обавља делатност у складу са законом, те да огранак нема својство правног лица (члан 567. ставови 1. и 2), да се регистрација огранка домаћег и страног привредног друштва региструје у складу са Законом о регистрацији (569. став 1), да уколико је заступник огранка регистрован у складу са Законом о регистрацији, то лице сматра се заступником целог привредног друштва (члан 570), као и да је огранак страног привредног друштва његов издвојени организациони део преко ког то друштво обавља

делатност у Републици Србији у складу са законом (члан 573. став 1).

Законом о прекршајима као субјекти одговорности прописани су физичко лице, предузетник, правно лице и одговорно лице у правном лицу (члан 17. став 1), као и да страном физичко лице, страном правно лице и одговорно лице одговарају за прекршаје једнако као и домаће физичко, правно и одговорно лице, с тим што ће се страном правно лице и одговорно лице казнити за прекршај учињен на територији Републике Србије само ако страном правно лице има пословну јединицу или представништво у Републици Србији или је прекршај учињен његовим превозним средством, ако прописом којим је прекршај регулисан није нешто друго предвиђено (члан 31).

Одредбама члана 59. ставови 1. и 2. Закона о девизном пословању прописани су прекршаји за резиденте – правно лице, огранак страног правног лица, банку и нерезидента – правно лице, као и за одговорно лице у резиденту – правном лицу или нерезиденту, одговорно лице у банци, односно за одговорно лице у резиденту – огранку страног правног лица.

Имајући у виду цитиране одредбе Закона, овај суд налази да су жалбени наводи у погледу могућности да огранак страног правног лица буде субјект одговорности прекршаја према Закону о прекршајима неосновани. Овај суд налази да се жалбом погрешно тумаче одредбе члана 31. став 2. Закона о прекршајима, с обзиром на то да је истим прописано да ће се страном правно лице и одговорно лице казнити за прекршај учињен на територији Републике Србије под условима да има

мера одузимања предмета који су употребљени или су били намењени за извршење прекршаја или су настали извршењем прекршаја. Изузетно од одредбе става 1. тог члана, може се извршити делимично одузимање предмета који су употребљени или су били намењени за извршење прекршаја или су настали извршењем прекршаја ако побуде или друге околности под којима је прекршај извршен указују на то да није оправдано да се предмет одузме у целини, члан 64. ставови 1. и 2. Закона о девизном пословању („Сл. гласник РС” бр. 62/06, 31/11, 119/12, 139/14, 30/18).

Јемчи се мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона, члан 58. став 1. Устава Републике Србије („Сл. гласник РС” бр. 98/06, 16/22 – др. пропис).

У конкретном случају, оцењујући да ли постоји трећи услов сразмерности, анализирајући околности конкретног случаја, Уставни суд најпре констатује да је подносилац уставне жалбе правоснажно оглашен одговорним зато што је пропустио да надлежним царинским властима пријави да као нерезидент уноси у Републику Србију ефективни страни новац у износу од 29.000,00 евра. При томе, Уставни суд нарочито указује на следеће: да се обавеза подносиоца (која у конкретном случају није остварена) огледала у томе да новац пријави на уласку у Републику Србију да би од надлежног органа добио потврду на основу које би новац изнео из Републике Србије; да је подносилац знао да новац у износу већем од 10.000 евра треба да пријави на уласку у земљу, што није учинио, већ је, напротив (према изјави службеног лица коју у том делу ни подносилац није оспорио), нетачно навео знатно мањи износ; да је новац био подељен на више мањих износа и да се налазио на више места у возилу, што јасно указује на намеру да се непријављен новац унесе у земљу; да је подносилац, како су овлашћени службеници налазили новац у возилу, у изјави повећавао износ новца који има код себе, као и да се изводи са банкомата не могу сматрати релевантним доказима о пореклу новца. Поред наведеног, у току првостепеног поступка окривљени није изнео наводе и доставио до-

казе о околностима које би суд ценио у смислу члана 64. став 2. Закона, што је и наведено у образложењу оспорене одлуке.

Уставни суд је утврдио да је у Закону о прекршајима прописано да је сврха прописивања, изрицања и примене прекршајних санкција да грађани поштују правни систем и да се убудуће не чине прекршаји (члан 5. став 2), а да је сврха примене заштитне мере да отклони услове који омогућавају или подстичу учиниоца на извршење новог прекршаја (члан 51. став 1), што све има за циљ заштиту јавног поретка и интереса.

Полазећи од свега наведеног, Уставни суд је оценио да је у конкретном случају, изрицањем новчане казне подносиоцу уставне жалбе у износу од 40.000 динара, остварена сврха прекршајних санкција, односно казне, док је изрицањем одузимања предмета прекршаја у износу од 19.000 евра остварена сврха изрицања заштитне мере. Такође, Уставни суд сматра да сразмерност при санкционисању нарушавања јавног интереса, које се у конкретном случају огледало у уношењу непријављеног новца у износу изнад 10.000 евра, са Уставом зајемченим правом појединца на мирно уживање имовине – није нарушена, нарочито имајући у виду све околности под којима је прекршај учињен у конкретном случају.

Стога је Уставни суд оценио да одузимање предмета прекршаја у целини, уз изречену новчану казну за прекршај, не представља прекомеран терет за подносиоца уставне жалбе, као и да је изречена заштитна мера, као мера у циљу заштите јавног интереса, сразмерна заштити права подносиоца на мирно уживање имовине. Имајући у виду наведено, Уставни суд је утврдио да подносиоцу није повређено право на имовину из члана 58. став 1. Устава. Из тих разлога Уставни суд је у овом делу одбио уставну жалбу као неосновану, одлучујући као у првом делу изреке, сагласно одредби члана 89. Закона о Уставном суду („Сл. гласник РС” бр. 109/07, 99/11, 18/13 – Одлука УС, 40/15 – др. закон и 103/15).

(Одлука Уставног суда број Уж - 5214/2016 од 24. 10. 2019)

Имовина јединица локалне самоуправе

У наставку следи преглед одредби Закона о јавној својини које се односе на јединице локалне самоуправе (општина односно град), као носиоце права јавне својине.

Катарина Мисаиловић,
правни саветник

Својина јединица локалне самоуправе – општинска односно градска својина – сматра се јавном својина у складу са Законом о јавној својини („Сл. гласник РС” бр. 72/2011, 88/2013, 105/2014, 108/2016, 113/2017, 95/2018 и 153/2020). Поред својине јединица локалне самоуправе, у складу са наведеним законом, јавну својину чини и државна својина – право својине Републике Србије, као и покрајинска својина – право својине аутономне покрајине.

ПОСЛЕДИЦЕ ДОНОШЕЊА ЗАКОНА О ЈАВНОЈ СВОЈИНИ НА ИМОВИНУ ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Законом о јавној својини стављен је ван снаге Закон о средствима у својини Републике Србије („Сл. гласник РС” бр. 53/95, 3/96 – исправка, 54/96, 32/97 и 101/05 – др. закон), на основу ког се поменута својина сматрала државном својином Републике Србије. Ступањем на снагу Закона о јавној својини, на непокретностима, покретним стварима и другим средствима у државној својини која су се налазила у земљи у иностранству, која су користиле јединице локалне самоуправе, односно њихови органи и организације, успостављено је право јавне својине јединице локалне самоуправе. У питању су средства у државној својини на којима су на дан ступања на снагу Закона о јавној својини као корисници биле уписане јединице локалне самоуправе и њихови органи и организације, као и

средства која су јединице локалне самоуправе и њихови органи и организације користили на основу правног основа подобног за њихов упис у јавне књиге као корисника средстава. Уколико је као корисник средстава у државној својини била уписана месна заједница, односно друга организација (месни народни одбор и сл.), право јавне својине стекла је јединица локалне самоуправе, док је месна заједница стекла право коришћења.

На основу Закона о јавној својини право јавне својине јединице локалне самоуправе успостављено је и на:

- средствима која су користиле установе и друге организације чији је оснивач јединица локалне самоуправе, односно месна заједница;
- комуналним мрежама;
- улицама, трговима, јавним парковима на којима је право јавне својине стекла јединица локалне самоуправе на чијој се територији налазе;
- објектима на територији бивших југословенских република који су били у друштвеној својини, на којима је као носилац права располагања била уписана јединица локалне самоуправе или установа чији је оснивач јединица локалне самоуправе.

Претходно се није односило на непокретности у државној својини које су јединицама локалне самоуправе и њиховим органима и организацијама биле дате на привремено коришћење. На одређеним непокретностима у државној својини на којима је право коришћења имало јавно предузеће и друштво капитала чији је оснивач или члан јединица локалне самоуправе (даље: јавно предузеће и друштво капитала) Закон о јавној својини омогућио је упис права својине у њихову корист, с тим што је по том основу јединица локалне самоуправе која је њихов оснивач

ЗАКУП НАД СТВАРИМА У ЈАВНОЈ СВОЈИНИ ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Ствари које су јавна својина јединице локалне самоуправе могу да се издају у закуп у складу са тржишном висином закупнине за одређену ствар, и то у поступку јавног надметања, односно прикупљањем писмених понуда, а изузетно и непосредном погодбом. Ствари у јавној својини не могу да се дају у подзакуп.

ЗАКЉУЧИВАЊЕ УГОВОРА О ПРИБАВЉАЊУ И РАСПОЛАГАЊУ СТВАРИМА У СВОЈИНИ ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Лице надлежно за закључивање уговора о прибављању и располагању стварима у својини јединице локалне самоуправе, у име јединице локалне самоуправе, одређује се прописом јединице локалне самоуправе.

За закључење и побијање уговора о прибављању и располагању непокретностима у својини јединице локалне самоуправе мишљење даје, односно тужбу подноси јавно правобранилаштво јединице локалне самоуправе, односно други овлашћени орган или лице.

ЗАБРАНА ОПТЕРЕЋЕЊА СВОЈИНЕ ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

На непокретностима у јавној својини које у целини или делимично користи јединица локалне самоуправе ради остваривања својих права и дужности не може да се спроведе принудно извршење нити на њима може да се стекне право својине одржајем, да се заснује хипотека или друго средство стварног обезбеђења. Такође не може да се стекне право својине одржајем, да се заснује хипотека или друго средство стварног обезбеђења ни на културним добрима и добрима у општој употреби у својини јединице локалне самоуправе.

Не може да се спроведе принудно извршење ни на уделима и акцијама које јавна пре-

дузећа и привредна друштва чији је власник јединица локалне самоуправе имају у привредним друштвима, без сагласности јединице локалне самоуправе за успостављање залога на тим уделима односно акцијама. Хипотека може да се заснује на непокретностима које користе установе које немају статус органа јединице локалне самоуправе, јавног предузећа или друштва капитала, а које су им пренете на коришћење.

УЛАГАЊЕ СРЕДСТАВА У ЈАВНОЈ СВОЈИНИ ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ У ЈАВНА ПРЕДУЗЕЋА И ДРУШТВА КАПИТАЛА

Законом о јавној својини дозвољено је да јединица локалне самоуправе средства у јавној својини улаже у јавна предузећа и друштва капитала, али и да по том основу стиче уделе и акције у тим друштвима и предузећима, као и права по основу истих.

ПОСТУПАЊЕ СА СТВАРИМА КОЈЕ КОРИСТЕ ОРГАНИ ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Функционер који руководи органом јединице локалне самоуправе, односно друго овлашћено лице стара се о законитости и одговоран је за законито коришћење и управљање стварима у јавној својини које користи тај орган. Запослени у органима јединице локалне самоуправе одговорни су за савесно и наменско коришћење ствари у јавној својини које користе при обављању својих послова.

НАДЗОР НАД ПРИМЕНОМ ПРОПИСА О ЈАВНОЈ СВОЈИНИ У ПОГЛЕДУ СТВАРИ У СВОЈИНИ ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Надзор над применом прописа о јавној својини, односно над прибављањем, коришћењем, управљањем и располагањем стварима у својини јединице локалне самоуправе врши орган утврђен прописом јединице локалне самоуправе.

Имате питање? Имамо одговор!

У овој рубрици дајемо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора имају искључиво претплатници на наш часопис.

РАДНО ПРАВО

Право синдиката на приступ подацима код послодавца

П: Школи се обратила председница Независној синдикалној са захтевом да јој обрачунска служба доставља месечни извештај о утврђеним чланаринама, а такође је тражила и да јој се доставља месечни извештај о позајмицама које синдикал даје својим члановима. Да ли је обрачунска служба школе у обавези да даје председнику синдикалног извештаја које тражи?

О: У вези са наведеним питањем указујемо на:

1) Закон о раду, којим је прописано:

■ у члану 209. да синдикал има право да буде обавештен од стране послодавца о економским и радно-социјалним питањима од значаја за положај запослених, односно чланова синдикала;

■ у члану 210. да је послодавац дужан да синдикату који окупља запослене код послодавца обезбеди техничко-просторне услове у складу са просторним и финансијским могућностима, као и да му **омогући приступ подацима и информацијама неопходним за обављање синдикалних активности**.

2) ПКУ за школе, у чијем је члану 52. одређено да је послодавац дужан да члану синдикала, без накнаде, посредством служби установе:

а) одбије износ синдикалне чланарине и уплати је на одговарајући рачун синдикалне организације, као и на рачуне виших органа синдикала ком члан припада према статуту синдикала,

б) врши уплату на рачун фондова које синдикал оснива (штрајкачки фонд, фонд солидарности и сл.),

в) даје на увид податке о уплати чланарине синдикалном руководству.

Послодавац посредством служби установе, по захтеву синдикала, може да обави и друге обуставе члану синдикала на основу сагласности запосленог којем се обустава врши. Ако као школа – послодавац немате неки посебан споразум са синдикатом, онда на основу наведених одредби треба да одлучите по захтеву поменутог синдикала, при чему ми сматрамо да:

1) несумњиво је да имате обавезу по ПКУ да дајете на увид податке о уплати чланарине синдикалном руководству;

2) пошто по члану 52. ПКУ послодавац има обавезу да врши уплату на рачун фондова које синдикал оснива (између осталог и за позајмице), логична је обавеза послодавца (односно надлежне службе) да извештава синдикал и о датим – утврђеним позајмицама.

Допунски рад немедицинског кадра у здравственој установи

П: Да ли је допуњива сагласност послодавца за допунски рад уколико би запослени на радном месту немедицинског кадра у здравственој установи, са њим радним временом, хтели да обавља допунски рад код другог послодавца, имајући у виду да је право на допунски рад дао и „другим лицима која су запослена у здравственој установи”, док се сагласност за допунски рад од савлада 2. члана 60. на даље дефинише само као сагласност директора за здравствене раднике и сараднике?

упише у току године. Ученика треба информисати о законским условима полагања испита, тј. о члану 41. ст. 5. Закона о средњем образовању и васпитању, по ком „ванредни ученик из става 1. овог члана не може завршити започети разред у року краћем од годину дана.”

Поступање наставника у ситуацији када су сви ученици одсутни са часа

П: *Ако се ниједан ученик не јави на часу, да ли професор уписује наставну јединицу као да је одржао или мора да надокнади тај час? Да ли је професор дужан да одседи час у учионици и упише све одсутне?*

О: Питање је врло сложено јер је проблем озбиљан. Законодавац није предвидео такву ситуацију за наставника са чијег су часа побегли сви ученици (за ученике јесте). У конкретном случају наставник треба да поступи по Правилима понашања у установи, ако је то уопште установа и предвидела.

Мишљења смо да наставник у дневник рада треба да упише наставну јединицу која је планирана за тај час, а да у напомени упише да часу није присуствовао ниједан ученик, па да одмах затим обавести дежурног наставника и директора школе, и да тражи инструкције како да поступи. Наставник не би требало да напусти час, с тим што надокнаду часа може да наплати као прековремени рад, поготово зато што је „колективно бежање са часа” честа појава и понавља га исто одељење. Кршење правила понашања од стране ученика, као и санкционисање због тежих повреда обавезе ученика, обавеза је школе, тј. директора.

Чланом 126. ст. 4. тачка 20) Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС” бр. 88/2017, 27/2018, 10/2019, 6/2020 и 129/2021) утврђено је да, осим послова утврђених законом и статутом установе, директор „20) обезбеђује услове за остваривање права деце и права, обавезе и одговорности ученика и запослених, у складу са овим и другим законом.” У конкретном случају ради се о правима наставника на рад.

Осим тога што се људска свест развијала и усложњавала развојем језика, унапређујући могућности споразумевања међу људима, развијала се и читава људска заједница, што је рађало потребу за увођењем реда у свакодневни живот на свима прихватљив, функционалан и разумљив начин. Тај ред постигао се устројавањем правила, односно закона, а закони свеукупно чине правни систем једне државе. Циљ ове рубрике је да укаже на то како језик и његове особености утичу на формулисање и касније тумачење законских норми, као и каква је улога вештачења заснованих на језику у истражним и судским процесима.

Форензичка лингвистичка анализа уговора о раду

Морфосинтаксичке одлике уговора о раду у смислу нејасности и непотпуности које могу да доведу до судских процеса, тј. на који начин се услуге форензичког лингвисте користе за тумачење таквих клаузула уговора приказано је у овом тексту.

Уговори о раду као материјал за лингвистичку студију

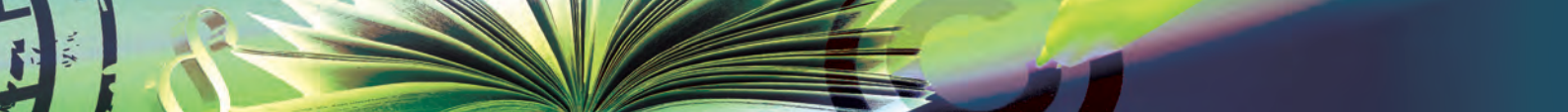
Како је већ више пута истицано, грађанскоправна питања која форензичари лингвисти, а и други форензички стручњаци решавају свакако су и тумачење садржине разних уговора и полиса осигурања. Свака нејасност или непотпуна формулација могу да доведу до судског спора, при чему стране, зарад поткрепљених аргумената, често ангажују стручњаке одређене струке.

Без обзира на врсту, уговори су уобичајени облици правних докумената који играју важну улогу у свакодневном животу људи. Међутим, свима је јасно да, иако се људи повинују одредбама уговора, најчешће их ни не проуче или чак не прочитају до краја, што је посебно важно када је реч о одредбама које, ако се прекрше, воде до озбиљних последица. Свему томе доприноси и чињеница да је садржај уговора прецизиран законом, чији се језик доста разликује од свакодневног, због чега и стране у уговору често траже помоћ стручних лица. Штавише, у многим случајевима грађани склапају уговоре сасвим несве-

сни различитих тумачења наведених одредби и стога увек има места за несугласице и скупе спорове. Сами правници су, наравно, свесни потешкоћа које имају они који нису из струке при разумевању правног дискурса.

Аутор студије која ће бити представљена у овом и следећем тексту – др Ровена Васкез Соса истакла је да је до данас било мало лингвистичких анализа правног језика, као и да резултати студија које су спроведене показују да правни језик представља више од специјализованог речника. Због тога је и спровела студију морфосинтаксичких обележја и правила у уговорима о раду. Наиме, др Васкез Соса користила је двадесет уговора из приватних организација како би анализирала њихов садржај, што је широко коришћена техника квалитативног истраживања у анализи текстова¹. Постоји неколико типова анализе садржаја, укључујући:

1) квантитативне методе – подаци се категоришу коришћењем унапред одређених категорија које се генеришу из извора у ком се рачуна колико се често речи и фразе користе у текстовима, мада анализа садржаја сеже далеко од једноставног бројања речи;

<i>If, after the period(s) referred to in clause 5.1, Company X concludes that the Employee's performance has not improved to the satisfaction of Company X, and subject to the same form of enquiry Company X may terminate the employment.</i>	Ако, након периода(а) наведеног у клаузули 5.1, Компанија Х закључи да се учинак Запосленог није побољшао на задовољство Компаније Х, што се утврђује на исти начин, Компанија Х може да раскине радни однос.
<i>For a period of one hundred eighty (180) days from the start of your employment, unless otherwise extended, you will be on probationary status...</i>	У периоду од сто осамдесет (180) дана од заснивања вашег радног односа бићете на пробном раду, осим ако се исти не продужи...

Предлошка фраза „на разумним основама” убацује се у условну клаузулу одмах иза субјекта и глагола. Штавише, услов може да се уведе и другим речима, осим ако клаузула почиње речима као што су „осим ако”. Фразе уметнуте у условну клаузулу чине језик уговора о раду сложенијим и дужим, што представља велику количину информација и радњу чини више хипотетичком.

<i>In the event that such protection against disclosure is not obtained, you will be entitled to disclose the confidential information.</i>	У случају да се таква заштита од откривања не постигне, имаћете право да откријете поверљиве информације.
--	---

У приказаном примеру условна клаузула уводи се обликом „у случају да”. Са кондиционалима уметнутим у једну реченицу доприноси се сложености језика. Они играју важну улогу у језику уговора о раду јер преносе хипотетичке ситуације и њихове последице, за које је потребна посебна пажња јер је то једна од ставки које запослени треба да се придржава.

Ендноте

¹ Сви детаљи из студије и примери из: „The Language of Agreement: A Content Analysis of Employment Contracts”, dr. Rowena Vasquez-Sosas University of Southern Mindanao, in: IOSR Journal Of Humanities And Social Science, volume 22, issue 12, ver. 2 (December. 2017) PP 58-86.

² Ибид.

3) Употреба пасива, као граматичке конструкције реченице у којој се именичка или именичка фраза која би била објекат активне реченице појављује као субјекат реченице или клаузуле у пасивном гласу, као што је наведено у наставку:

<i>You are entitled to attend all official school activities as per instruction of your...</i>	Имате право да похађате све званичне школске активности према инструкцијама вашег...
<i>...that I shall be assigned to the other tasks from time to time whenever necessary.</i>	...да ћу бити распоређен на друге задатке с времена на време кад год буде потребно.
<i>For work rendered beyond normal working hours, the PROJECT EMPLOYEE shall be entitled to additional pay.</i>	За рад ван редовног радног времена ЗАПОСЛЕНИ НА ПРОЈЕКТУ има право на додатну зараду.

У наглашеној позицији горенаведене реченице не помиње се агенс радње, уз одсуство фразе која садржи извршиоца глагола. У наведеним исказима вршиоци радње се не помињу, али је значење реченица већ завршено и изражава потпуну мисао. Активне реченице морају да имају вршиоце радње, али пасивне су потпуне без њих. Пасивне конструкције се користе када је агенс мање важан, ако је то већ општепознато и ако је извршилац непознат. У случају уговора о раду, извршилац радње је углавном компанија или послодавац, и то је већ уобичајено. Штавише, употреба пасивних конструкција у уговорима о раду доприноси имперсонализацији језика уговора о раду.

Приредила: **Милица Радованчев**, лектор

Закони који регулишу односе унутар људске заједнице, која би требало да буде по мери сваког појединца, тичу се различитих сегмената свакодневног живота. Међу тим сегментима посебну улогу у очувању и усавршавању људске цивилизације имају изванредна дела људског духа по којима би се требало равнати, као што из оних негативних треба учити. У новој рубрици „Поводом...” бавићемо се баш тиме – значајним датумима, историјским преокретима, заслужним личностима и пресудним документима, као и њиховим утицајем на измене и усавршавање прописа.

Поводом 1160 година од почетка развоја словенске писмености

У сусрет обележавању веома важне годишњице за све словенске језике у овом тексту представљени су настанак, развој и модификације ћирилице, као нашег основног писма, али и европска и домаћа регулатива њене употребе.

Зашто је писмо важно

Последњих дана бурне реакције најразличитијих страна изазвала је посланица за Ускрс српског патријарха Порфирија због речи да се „обустави насиље над српским језиком” и да се укину одредбе „противуставног закона” којим се родно осетљив језик намеће. Иако се о угрожености ћирилице и њеној заштити, а посебно о родно осетљивом језику, полемише већ годинама, важније од тога како и зашто је то уопште била тема посланице јесте, а у вези је и са предстојећом прославом Дана словенске писмености, осврнути се на важност сваког, па и домаћег писма – ћирилице, али и потребу да се писмо чува, негује, учи, усавршава и заиста користи. У том контексту нарочито је забрињавајуће када на СМС поруку написану ћирилицом изворни корисник српског језика и ћириличног писма одговори да је једва прочитао и разумео, а нарочито то да ученици у школама заборављају да пишу и читају већ у основној школи. Због тога и гласови који позивају на очување ћирилице, на којој је заснован и идентитет народа, више не делује ни необично ни сувишно. Међу акцијама посебну пажњу привукла је серија текстова професора Филолошког факултета и других значајних представника српске културе у колумни „Зашто држава не штити

ћирилицу” у Културном додатку „Вечерњих новости”, кроз које су се обраћали јавности у различитим приликама подсећајући на историју развоја, значајне реформе и имена српске културе, али и важност писма за идентитет народа, као и иницијатива да се свим штампаним медијима преполови порез, али и предлог издавача новина које се штампају ћирилицом да им се потпуно укине ПДВ, коју су покренули „Политика” и „Вечерње новости”.

Очигледно да, као и када су многе друге суштинске ствари у питању, ми брзо заборављамо, а памтимо само шта желимо, и једноставно немамо изграђен стамен однос према сопственом културном богатству, јер једног Француза или Енглезе никада нећете чути да пита зашто је важно учењем, коришћењем и усавршавањем чувати француски или енглески језик, они то одавно знају.

У поменутој колумни професорка Филолошког факултета Рајна Драгићевић истакла је да постоји неколико важних предуслова за поправљање статуса ћирилице у савременом свету, а један од њих је увођење у образовни систем интердисциплинарне науке која се зове **лингвистика писма**, која би код младих људи пробудила интересовање за значај различитих аспеката писма, укључујући и оне социолошке, психолошке, културолошке, а не само правописне, на чему се до сада инсистирало у школском систему. Она је скренула

7. Резолуцијом од 17. децембра 2020. године Парламент је изразио подршку *Minority SafePack*, европској грађанској иницијативи, коју је покренула ФУЕН, кровна организација аутохтоних националних мањина и етничких група у Европи, која броји око 90 чланских организација у 33 европске земље, а настоји да побољша заштиту језичких мањина.

Закључак

Ове 2023. године 24. маја обележиће се 1160 година од почетка словенске писмено-

сти пригодним свечаностима и на државном и на институционалном нивоу. Поново ће се обилазити споменици Ћирила и Методија, држати говори и подсећати на све оно на шта и овај текст. А у свему томе најважније је да надлежни органи установе стратегију којом ће се на дуже стазе знање о сопственом писму утемељити и тиме поставити основ за сваки даљи развој односа према сопственом идентитету и културном наслеђу.

Приредила: **Милица Радованчев**, лектор

Ендноте

- ¹ <https://www.novosti.rs/kultura/vesti/1018538/zasto-drzava-stiti-cirilicu-srpski-jezik-uslovima-digrafije>
- ² Митар Пешикан, Јован Јерковић, Мато Пижурица, Правопис српског језика, Матица српска Нови Сад 2010, стр. 15–16.
- ³ A. L. Arefiev, Cyrillic in the Geolinguistic Space, ISSN 1019-3316, Herald of the Russian Academy of Sciences, 2022, Vol. 92, No. 2, pp. 169–176.
- ⁴ https://www.rastko.rs/knjizevnost/jderetic_knjiz/jderetic-knjiz_01.html
- ⁵ Митар Пешикан, Јован Јерковић, Мато Пижурица, Правопис српског језика, Матица српска Нови Сад 2010, стр. 16.

- ⁶ <https://www.novosti.rs/c/kultura/vesti/977897/zasto-drzava-stiti-cirilicu-srpska-malograhdanica>
- ⁷ A. L. Arefiev, Cyrillic in the Geolinguistic Space, ISSN 1019-3316, Herald of the Russian Academy of Sciences, 2022, Vol. 92, No. 2, pp. 169–176.
- ⁸ <https://www.novosti.rs/kultura/vesti/1018538/zasto-drzava-stiti-cirilicu-srpski-jezik-uslovima-digrafije>
- ⁹ <https://www.consilium.europa.eu/en/documents-publications/library/library-blog/posts/celebrating-the-cyrillic-alphabet/>
- ¹⁰ <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/142/language-policy>

Календар важења љравних акаџа

Прописи који одложено престају да важе или чија одложена примена почиње у наредном периоду

Пропис	Службени гласник	Датум примене
Одлука о регулисаној цени електричне енергије за гарантовано снабдевање	24/2023	примењује се од 1. 5. 2023.
Уредба о енергетском означавању производа који утичу на потрошњу енергије	21/2023	примењује се од 1. 5. 2023.
Закон о изменама и допунама Закона о Централној евиденцији стварних власника	105/2021	примењује се од 17. 5. 2023.
Правилник о методологији за прорачун индикатора потрошње енергије у друмском саобраћају	98/2021	примењује се од 1. 6. 2023.

Прејлед њројиса...

ИЗДВАЈАМО ЗНАЧАЈНЕ ПРОПИСЕ КОЈИ СУ ДОНЕТИ ИЗМЕЋУ ДВА БРОЈА...

РАДНИ ОДНОСИ

■ Одлука о измени Одлуке о начину распоређивања утврђеног максималног броја деташираних радника на послодавце са територије Републике Србије („Сл. гласник РС” бр. 25/2023 од 31. 3. 2023)

■ Споразум о продужењу рока важења Посебног колективног уговора за социјалну заштиту у Републици Србији („Сл. гласник РС” бр. 28/2023 од 12. 4. 2023)

ЗДРАВСТВО

■ Правилник о Програму обавезне и препоручене имунизације становништва против одређених заразних болести („Сл. гласник РС” бр. 23/2023 од 24. 3. 2023)

■ Правилник о допуни Правилника о медицинским критеријумима, начину и условима за утврђивање смрти („Сл. гласник РС” бр. 24/2023 од 29. 3. 2023)

■ Правилник о изменама Правилника о највишем износу накнада трошкова за медицинско-техничка помагала која се издају на терет средстава обавезног здравственог осигурања („Сл. гласник РС” бр. 25/2023 од 31. 3. 2023)

■ Правилник о допуни Правилника о медицинско-техничким помагалима војних инвалида („Сл. гласник РС” бр. 29/2023 од 13. 4. 2023)

■ Правилник о допунама Правилника о номенклатури лабораторијских здравствених услуга на примарном, секундарном и терцијарном нивоу здравствене заштите („Сл. гласник РС” бр. 32/2023 од 21. 4. 2023)

ЕНЕРГЕТИКА

■ Одлука о усклађивању висине трошкова за издавање лиценци за обављање

енергетских делатности („Сл. гласник РС” бр. 24/2023 од 29. 3. 2023)

■ Одлука о регулисаној цени електричне енергије за гарантовано снабдевање („Сл. гласник РС” бр. 24/2023 од 29. 3. 2023)

■ Уредба о измени Уредбе о ограничењу висине цена деривата нафте („Сл. гласник РС” бр. 25/2023 од 31. 3. 2023)

■ Уредба о изменама и допуни Уредбе о условима испоруке и снабдевања природним гасом („Сл. гласник РС” бр. 32/2023 од 21. 4. 2023)

ПОЉОПРИВРЕДА, ВЕТЕРИНАРСТВО

■ Правилник о кодексу добре пољопривредне праксе („Сл. гласник РС” бр. 23/2023 од 24. 3. 2023)

■ Правилник о допунама Правилника о условима у погледу објеката, опреме и средстава за рад, као и у погледу стручног кадра које мора да испуњава центар за репродукцију животиња и вештачко осемењавање („Сл. гласник РС” бр. 23/2023 од 24. 3. 2023)

■ Листа одобрених супстанци („Сл. гласник РС” бр. 24/2023 од 29. 3. 2023)

■ Правилник о упису у Регистар пољопривредних газдинстава, промени података и обнови регистрације, електронском поступању, као и о условима за пасиван статус пољопривредног газдинства („Сл. гласник РС” бр. 25/2023 од 31. 3. 2023)

■ Правилник о достављању података у сектору шећера („Сл. гласник РС” бр. 27/2023 од 7. 4. 2023)

САОБРАЋАЈ

■ Одлука о измени Одлуке о висини посебне накнаде за употребу јавног пута, његовог

Прејлед пројиса...

- Етички кодекс јавних дележника („Сл. гласник РС” бр. 28/2023 од 12. 4. 2023)

БУЏЕТСКИ СИСТЕМ

- Уредба о јединственој тарифи по којој се наплаћују накнаде за услуге које врши Управа за трезор („Сл. гласник РС” бр. 25/2023 од 31. 3. 2023)

- Правилник о измени и допунама Правилника о условима и начину вођења рачуна за уплату јавних прихода и распоред средстава са тих рачуна („Сл. гласник РС” бр. 25/2023 од 31. 3. 2023)

- Правилник о измени и допуни Правилника о стандардном класификационом оквиру и Контном плану за буџетски систем („Сл. гласник РС” бр. 26/2023 од 6. 4. 2023)

- Правилник о изменама Правилника о начину и поступку обављања платног промета у оквиру система консолидованог рачуна трезора за девизна средства („Сл. гласник РС” бр. 26/2023 од 6. 4. 2023)

ДРУГЕ ОБЛАСТИ

- Уредба о изгледу и начину коришћења знака и других обележја, означавању и другим елементима визуелног идентитета Министарства одбране („Сл. гласник РС” бр. 23/2023 од 24. 3. 2023)

- Правилник о параметрима квалитета јавно доступних електронских комуникационих услуга, вршењу мерења и испитивања и спровођењу провере поступања оператора електронских комуникација („Сл. гласник РС” бр. 23/2023 од 24. 3. 2023)

- Правилник о упису ученика у средњу школу („Сл. гласник РС” бр. 23/2023 од 24. 3. 2023)

- Уредба о организацији и начину обављања послова централизованих јавних набавки на републичком нивоу („Сл. гласник РС” бр. 25/2023 од 31. 3. 2023)

- Уредба о „Борачкој споменици” („Сл. гласник РС” бр. 25/2023 од 31. 3. 2023)

- Уредба о изменама Уредбе о ограничењу висине цена основних животних намирница („Сл. гласник РС” бр. 25/2023 од 31. 3. 2023)

- Одлука о распореду и коришћењу средстава за подршку унапређења пословне инфраструктуре („Сл. гласник РС” бр. 26/2023 од 6. 4. 2023)

- Правилник о изменама и допунама Правилника о начину уписа и вођења Регистра политичких странака („Сл. гласник РС” бр. 27/2023 од 7. 4. 2023)

- Правилник о државним жиговима за оверавање мерила („Сл. гласник РС” бр. 32/2023 од 21. 4. 2023)

ИНГ-ПРО

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА!

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

Пословни саветник – штампани часопис:
САВЕТОДАВНИ ЧАСОПИС ИЗ ОБЛАСТИ ФИНАНСИЈА

Јавне набавке и буџети

Грађанско право

Кривично право

Управно право

Привредно право

Радно право

Унакрсни поглед